

ภาคผนวก ข

คำนิยาม

1. สถานประกอบการ

หมายถึง สถานที่หรือส่วนของสถานที่ ที่ใช้ในการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง ภายใต้การครอบครอง หรือควบคุมโดยเจ้าของคนเดียวหรือกลุ่มบุคคล ณ สถานที่ตั้งแห่งเดียว

การนับสถานประกอบการให้พิจารณา ดังนี้

1. กรณีที่มีการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางภายใต้การครอบครอง หรือควบคุมของเจ้าของคนเดียว หรือกลุ่มบุคคลเดียวกันแต่ที่ตั้งแยกกัน ให้นับรวมเป็นหนึ่งสถานประกอบการ
2. กรณีที่สถานประกอบการ ดำเนินกิจการโดยเจ้าของหลายคน หรือกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มในสถานที่เดียวกัน หรือในบ้านเลขที่เดียวกัน ให้นับแต่ละเจ้าของ หรือกลุ่มบุคคลเป็นหนึ่งสถานประกอบการ

2. ผู้ได้รับใบอนุญาตฯ

หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง ในเส้นทางเดินรถ ซึ่งกำหนดโดยกรมการขนส่งทางบก โดยผู้ได้รับใบอนุญาตฯ จะมีรถของตนเองวิ่งในเส้นทางนั้นหรือไม่ก็ตาม

3. รูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย

จำแนกออกเป็น 6 ประเภท คือ

1) ส่วนบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่เป็นนิติบุคคล

หมายถึง สถานประกอบการที่มีเจ้าของเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียว หรือหลายคนรวมกัน และให้หมายรวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลด้วย

2) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นโดยมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมทุนกันเพื่อประกอบธุรกิจ และมีความรับผิดชอบร่วมกันโดยจดทะเบียนตามกฎหมาย

3) บริษัท จำกัด

หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้น โดยผู้ริเริ่มคนหนึ่ง และได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย โดยต้องมีผู้ริเริ่มก่อนการอย่างน้อย 7 คนขึ้นไป

4) ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

หมายถึง สถานประกอบการที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือมีทุนอยู่ด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของทุนทั้งหมด

5) สหกรณ์

หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นในรูปสหกรณ์ โดยจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วย สหกรณ์ โดยมีผู้ก่อตั้งไม่น้อยกว่า 10 คน

6) อื่น ๆ

หมายถึง สถานประกอบการที่จัดตั้งในรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น จัดตั้งในรูปสมาคม หรือสโมสร ซึ่งจะต้องจดทะเบียนก่อตั้งโดยมีผู้ก่อตั้งอย่างน้อย 3 คน

4. รถโดยสารประจำทาง

หมายถึง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อสินจ้าง ตามเส้นทางที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกำหนดขึ้น โดยจำแนกตามหมวดรถดังนี้

1) รถโดยสารประจำทาง หมวด 1

หมายถึง เป็นเส้นทางการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารภายในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาล เมือง และเส้นทางต่อเนื่องภายในจังหวัด

2) รถโดยสารประจำทาง หมวด 2

หมายถึง รถโดยสารที่วิ่งประจำอยู่ในเส้นทาง ที่มีจุดเริ่มต้นจากสถานีขนส่งในกรุงเทพมหานคร และไปสุดเส้นทางในจังหวัดต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค เช่น กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ กรุงเทพฯ - นครสวรรค์ เป็นต้น

3) รถโดยสารประจำทาง หมวด 3

หมายถึง รถโดยสารที่วิ่งประจำอยู่ในเส้นทาง ที่มีจุดเริ่มต้นในจังหวัดหนึ่ง และไปสุดเส้นทางในอีกจังหวัดหนึ่งในส่วนภูมิภาค ระหว่างเส้นทางอาจผ่านเขตจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดเดียว หรือหลายจังหวัดก็ได้ เช่น นครราชสีมา - อุดรฯ สระบุรี - หล่มสัก เชียงใหม่ - ตาก เป็นต้น

4) รถโดยสารประจำทาง หมวด 4

หมายถึง รถโดยสารที่วิ่งประจำอยู่ในเส้นทาง ที่มีจุดต้นทางและปลายทางอยู่ระหว่างอำเภอ กับจังหวัด หรือระหว่างอำเภอกับอำเภอ และอยู่ภายในเขตจังหวัด เช่น อุบลราชธานี - เขมราฐ ปราจีนบุรี - กบินทร์บุรี หาดใหญ่ - สงขลา เป็นต้น

5. มาตรฐานรถ

หมายถึง ลักษณะของรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารตามกฎหมายกระทรวงคมนาคม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2524) คือ

1) **มาตรฐาน 1** หมายถึง รถปรับอากาศพิเศษ รวมถึงรถชั้นครึ่ง และรถสองชั้นปรับอากาศพิเศษ ซึ่งไม่มีที่ยืน มีที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่ม มีอุปกรณ์ให้เสียงและประชาสัมพันธ์ มีห้องสุขภัณฑ์และที่เก็บสัมภาระ เช่น รถ ม.1(ก) VIP 24 ที่นั่ง, รถ ม.1(ข) ลักษณะพิเศษ 32 ที่นั่ง, รถ ม.1(ข) 42 ที่นั่ง, รถ ม.4(ก) VIP 2 ชั้น 32 ที่นั่ง, รถ ม.4 (ข) 2 ชั้น 50 ที่นั่ง รวมรถชั้นครึ่ง เป็นต้น

2) **มาตรฐาน 2** หมายถึง รถปรับอากาศที่มีที่นั่งผู้โดยสารเกิน 30 ที่นั่ง มีที่ยืนหรือไม่มีก็ได้ ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มหรือไม่มีก็ได้ ที่เก็บสัมภาระ อุปกรณ์ให้เสียงและประชาสัมพันธ์หรือไม่มีก็ได้ ห้องสุขภัณฑ์ไม่มี เช่น รถ ม.2 เกิน 40 ที่นั่ง, รถ ม.2 ไม่เกิน 40 ที่นั่ง

3) มาตรฐาน 3 แบ่งออกเป็น 2 มาตรฐานย่อย ดังนี้

(1) มาตรฐาน 3 (อ) หมายถึง รถธรรมดาที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศ มีที่นั่งผู้โดยสารเกิน 30 ที่นั่ง มีที่ยืนหรือไม่มีก็ได้ ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มไม่มี ห้องสุขภัณฑ์ไม่มี ที่เก็บสัมภาระมีหรือไม่มีก็ได้ เช่น รถโดยสารธรรมดา เกิน 40 ที่นั่ง, รถโดยสารธรรมดา (รถบัสเล็ก) ไม่เกิน 40 ที่นั่ง

(2) มาตรฐาน 3 (ส) หมายถึง รถที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศ ลักษณะรถเป็นรถสองแถว ที่เตรียมอาหารและเครื่องดื่มไม่มี ห้องสุขภัณฑ์และที่เก็บสัมภาระไม่มี เช่น รถสองแถวใหญ่ 20 ที่นั่ง, รถสองแถวเล็ก 12 ที่นั่ง

6. เทียบการเดินทาง

หมายถึง การเดินทางโดยสารตั้งแต่จุดต้นทางไปจนถึงปลายทาง เรียกว่า "ขาไป" และการเดินทางโดยสารซึ่งตั้งต้นจากปลายทางถึงต้นทาง เรียกว่า "ขากลับ" ทั้งนี้แต่ละขา หมายถึง 1 เทียบ ไม่ว่าจะเป็นขาไปหรือขากลับ

7. จำนวนวันทำการเดินทางในรอบปี 2551

หมายถึง จำนวนวันของรถโดยสารที่ถูกใช้ปฏิบัติการขนส่งในปี 2551

8. รายรับจากค่าโดยสารเฉลี่ยต่อเดือน

หมายถึง รายรับจากค่าโดยสารในการเดินทางในเส้นทางที่ได้รับใบอนุญาตฯ เฉลี่ยต่อเดือน รวมทั้งรายรับจากค่าโดยสารที่ได้จากการนำรถไปร่วมวิ่งกับผู้ประกอบการอื่นเฉลี่ยต่อเดือน

9. รายรับโดยเฉลี่ยต่อเดือนที่เก็บจากผู้ประกอบการรถร่วมทุกราย

หมายถึง รายรับโดยเฉลี่ยที่ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตฯ เก็บจากผู้ให้นำรถมาวิ่งร่วม ทุกสายในเส้นทางที่ได้รับใบอนุญาตฯ โดยเฉลี่ยต่อเดือน

10. รายรับจากการดำเนินงาน

หมายถึง รายได้ต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินธุรกิจการบริการ หรือกำไรจากการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางของผู้ประกอบการ ที่นอกเหนือจากรายรับที่เก็บจากค่าโดยสารโดยตรง แบ่งเป็นรายได้จากการเดินทางและรายได้อื่น ๆ

1) **รายได้จากการเดินทาง** ประกอบด้วย ค่าระวางสัมภาระ ค่าจ้างเหมาขนส่ง ค่าธรรมเนียมสัญญาาร่วม สิทธิการเข้าร่วม ค่าขายตั๋วรถร่วม ค่าบำรุงรถร่วม

2) **รายได้อื่น ๆ** ประกอบด้วย รายได้จากค่าเช่ารถโดยสาร จากการให้เช่าที่ดิน อาคารสถานที่ รายได้ค่าโฆษณา (หรืออื่นๆ เช่น รายได้เบ็ดเตล็ด ค่าโทรศัพท์สาธารณะ ค่าหนี้สูญรับคืน จากการขายอาหารและเครื่องดื่ม กำไรจากการขายทรัพย์สินจากสถานบริการ)

11. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยางรถยนต์

หมายถึง เงินที่จ่ายในการซื้อขาย ทั้งยางนอกและยางใน ไม่ว่าจะเป็นยางใหม่ ยางเปอร์เซ็นต์ ยางหลอดดอก หรืออัดดอก รวมทั้งค่าจ้างหลอดดอก/อัดดอก และปะยาง เฉพาะที่ใช้กับรถโดยสารประจำทางเท่านั้น

ยางใหม่ คือ ยางรถยนต์ที่ยังไม่เคยถูกใช้งานมาก่อน

ยางเปอร์เซ็นต์ คือ ยางรถยนต์ที่ถูกใช้งานมาบ้างแล้ว และยังอยู่ในสภาพที่สามารถนำมาใช้ได้อีก ราคาจะถูกกว่ายางใหม่

ยางหลอดดอก คือ ยางรถยนต์ที่นำเอาโครงยางเก่าที่ดอกยางสึกหรือใช้แล้ว จนไม่อยู่ในสภาพที่ควรจะนำมาใช้งานตามปกติ มาทำการหลอดดอกเข้าไปใหม่ เพื่อนำมาใช้งานต่อ

ยางใน คือ ยางเส้นที่ใช้อยู่ในโครงของยางนอก ซึ่งทำหน้าที่อุ้มลมไว้เพื่อรับน้ำหนัก

12. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแบตเตอรี่

หมายถึง เงินที่จ่ายเพื่อซื้อแบตเตอรี่ ซึ่งนำมาใช้กับรถยนต์โดยสารประจำทาง และเพื่อการชาร์จหรือซ่อมแบตเตอรี่ ที่ใช้ประจำอยู่กับรถยนต์โดยสารประจำทางนั้น ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ต่อไป นอกจากนั้นให้นับรวมค่าน้ำกลั่น ไว้ในค่าใช้จ่ายประเภทนี้ด้วย

13. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

หมายถึง เงินที่จ่ายสำหรับเป็นค่าเชื้อเพลิง เช่น น้ำมันดีเซล น้ำมันเบนซิน แก๊สหรือก๊าซหรือ อื่น ๆ สำหรับใช้กับรถโดยสารประจำทางที่วิ่งรับ-ส่งผู้โดยสารในเส้นทางต่าง ๆ

14. ค่าน้ำมันหล่อลื่น

หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าน้ำมันหล่อลื่นประเภทต่าง ๆ เช่น น้ำมันเครื่อง น้ำมันเบรก น้ำมันเกียร์ คลัทช์ หรือจารบี ฯลฯ สำหรับใช้กับรถโดยสารประจำทาง

15. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถ

หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อจ้างให้บุคคลอื่น (ไม่ว่าจะเป็นบริษัท ห้างร้าน หรือบุคคลธรรมดา) ทำการซ่อมแซมส่วนต่าง ๆ ของรถยนต์ที่นำไปวิ่งรับ-ส่งผู้โดยสาร เช่น ค่าใช้จ่ายในการซ่อมเครื่องยนต์ เบรก (ระบบเบรก เช่น หม้อลมเบรก ลูกยางเบรก ผ้าเบรก) คลัช เช่น ผ้าครัช จานกด ครัช ปัมครัช ระบบเกียร์ เฟืองท้าย พวงมาลัย ระบบช่วงล่างและยาง ระบบไฟต่างๆ อะไหล่อื่น ๆ และค่าใช้จ่ายในการเคาะ พ่นสี ปะผุ ตัวถังรถ เบาะนั่ง กระบอก ปัดน้ำฝน รวมทั้งค่าซ่อมบำรุงรักษา เติมน้ำยาเครื่องปรับอากาศในรถยนต์โดยสาร

การยกเครื่องหรือเปลี่ยนเครื่อง ค่าทำตัวถังและสีใหม่ทั้งคัน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนอะไหล่ที่จำเป็น ซึ่งหมดอายุการใช้งานแล้ว ค่าทำตัวถังและสีใหม่ทั้งคัน หรือการนำเอาเครื่องยนต์ใหม่ใส่แทนที่เครื่องยนต์เก่าทั้งเครื่อง ซึ่งได้ใช้งานมาจนหมดสภาพ ไม่สามารถนำมาซ่อมแซมได้ต่อไปอีก อนึ่ง เครื่องยนต์โดยทั่วไปนั้น จะมีอายุการใช้งานประมาณ 7-8 ปี ก็จะไม่สามารถนำมาซ่อมแซมใช้ได้อีกต่อไป อย่างไรก็ตาม อายุการใช้งานของเครื่องยนต์จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการบำรุงรักษาของผู้ครอบครอง

การยกเครื่องหรือเปลี่ยนเครื่อง ค่าทำตัวถังและสีใหม่ทั้งคัน จึงจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเพื่อยืดอายุการใช้งาน ซึ่งจะไม่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

16. ค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง

หมายถึง เงินที่จ่ายสำหรับซื้ออะไหล่ เครื่องใช้ประจำรถยนต์เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ผู้ประกอบการซื้อ มาเปลี่ยนเอง หรือให้ผู้อื่นทำให้ ส่วนใหญ่จะเป็นอะไหล่หรือเครื่องใช้ที่มีอายุการใช้งานไม่ถึงปี เช่น ไส้กรองน้ำมันเครื่อง ไส้กรองอากาศ ไส้กรองโซล่า ยางแท่นเครื่อง พัดลม สายพาน สายพานพัดลม หลอดไฟ เป็นต้น

17. ค่าใช้จ่ายสำนักงาน

หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจหรือการบริหารงาน ในการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทางของผู้ประกอบการ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์โดยสาร (น้ำมันเชื้อเพลิง

น้ำมันหล่อลื่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยางรถยนต์ แบตเตอรี่ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถ ค่ายกเครื่อง/เปลี่ยนเครื่อง และค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง)

ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ประกอบด้วยรายการต่าง ๆ อาทิเช่น ค่าเครื่องใช้สำนักงาน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าติดต่อสื่อสาร ค่าบริการทางธุรกิจ ค่าเช่าที่ดิน/อาคาร รวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าภาษี ดอกเบี้ย เงินกู้ และค่าใช้จ่าย อื่น ๆ

18. ค่าดอกเบี้ย

หมายถึง ค่าดอกเบี้ยที่จ่ายเฉพาะเป็นค่าตอบแทนเงิน ซึ่งกู้มาเพื่อใช้ในธุรกิจการประกอบการขนส่งโดยสารประจำทางเท่านั้น ทั้งที่กู้ยืมมาจากสถาบันการเงิน และนอกสถาบันการเงิน **ทั้งนี้ ไม่รวมดอกเบี้ยในการผ่อนชำระค่ารถ**

แหล่งเงินกู้ ประกอบด้วย

- สถาบันการเงิน เช่น ธนาคาร ฯลฯ
- นอกสถาบันการเงิน เช่น จากนายทุนเงินกู้ ญาติ พี่น้อง ฯลฯ

19. ค่าพิมพ์ตั๋วหรือซื้อตั๋วโดยสาร

หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อ หรือจ้างพิมพ์ตั๋วโดยสาร เพื่อใช้สำหรับออกตั๋วให้แก่ผู้โดยสารตามอัตราค่าโดยสาร

20. ค่าธรรมเนียมและค่าภาษี

หมายถึง เงินที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายให้กับรัฐ ผู้ได้รับใบอนุญาตฯ หรือผู้ประกอบการอื่น เช่น ค่าภาษีรถยนต์ประจำปี ค่าภาษีที่ดินและโรงเรือน ค่าภาษีบำรุงท้องที่ (เฉพาะที่ดินและโรงเรือน ส่วนที่ผู้ประกอบการใช้เป็นประกอบธุรกิจเท่านั้น) ค่าธรรมเนียมต่อสัญญาารรวม ค่าใบอนุญาตประกอบการ (เฉพาะผู้ได้รับใบอนุญาตฯ) และอื่น ๆ

1) **ภาษีรถยนต์ประจำปี** หมายถึง ภาษีรถยนต์โดยสารที่ผู้เป็นเจ้าของรถต้องจ่ายเป็นประจำทุกปีให้กับกรมการขนส่งทางบก หรือสำนักงานขนส่งจังหวัด เพื่อให้เป็นรถโดยสารที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2) **ค่าธรรมเนียมต่อสัญญาารรวม** หมายถึง ค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการรวม ซึ่งประสงค์จะประกอบกิจการเดินรถโดยสารประจำทางในเส้นทางต่าง ๆ ต้องจ่ายเป็นค่าต่อสัญญา ในการขออนุญาตมาร่วมกับ ผู้ได้รับใบอนุญาตฯ เมื่อสัญญาที่ทำไว้หมดอายุลง

3) **ค่าเช่าใช้สถานีขนส่งผู้โดยสาร** หมายถึง เงินค่าบริการที่ผู้ประกอบการ ต้องชำระเป็นค่าธรรมเนียมการเช่าใช้บริการสถานีขนส่งแก่นายสถานีขนส่งทุกครั้ง เมื่อเดินรถตามตารางเดินรถออกจากสถานีขนส่งฯ ต้นทาง และ/หรือเมื่อรถโดยสารผ่านสถานีขนส่งฯ ระหว่างเส้นทางเดินรถตามที่ได้รับอนุญาตฯ

4) **ค่าวิน** หมายถึง เงินที่ผู้ประกอบการรวมจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตฯ ทุกครั้งที่เดินรถตามตารางเดินรถซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตฯ เป็นผู้จัดให้

5) **ค่าตอบแทนรายเดือน** หมายถึง เงินค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการรวม (เฉพาะในเขต กทม.) จะต้องจ่ายให้แก่องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) เป็นรายเดือน ในเส้นทางต่าง ๆ ที่นำรถไปวิ่งให้บริการ

6) **ค่าสิทธิการเข้าร่วมเดินรถ** หมายถึง เงินค่าธรรมเนียมที่ผู้ประกอบการรวม ซึ่งประสงค์จะประกอบกิจการเดินรถโดยสารประจำทางในเส้นทางต่าง ๆ ต้องจ่ายเมื่อแรกเข้าในการทำสัญญา เพื่อขอเข้าร่วม ในการจ่ายค่าบำรุงนี้จะจ่ายเพียงครั้งเดียวหรือผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ก็ได้

7) **ค่าตรวจสอบสภาพรถ** เป็นค่าธรรมเนียมตรวจสอบรถที่ผู้เป็นเจ้าของรถโดยสารต้องจ่ายเป็นประจำทุกปี ให้กับกรมการขนส่งทางบก หรือสำนักงานขนส่งจังหวัด เพื่อให้เป็นรถโดยสารที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีประสิทธิภาพในการใช้งาน

21. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

หมายถึง รายการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการ นอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในข้ออื่น ๆ

22. จำนวนพนักงาน

หมายถึง จำนวนพนักงานที่รับเงินเดือนประจำ หรือค่าจ้างรายวัน หรือได้รับเป็นค่าตอบแทนอื่นๆ โดยจำแนกประเภทของพนักงานออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) **เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน** หมายถึง บุคคลที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการโดยได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหาร พนักงานเสมียน หรืออื่น ๆ

2) **เจ้าหน้าที่ประจำรถ** หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมาเพื่อทำงานประจำรถ ได้แก่ คนขับรถ พนักงานติดรถ เป็นต้น โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน และ/หรือเงินเปอร์เซ็นต์จากรายได้ นอกจากนี้ยังอาจได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าตอบแทนอื่น ๆ อีกด้วย

3) **ช่างเครื่องยนต์และพนักงานซ่อมรถ** หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมา เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจซ่อมเครื่องยนต์ของรถที่ใช้ในการประกอบการขนส่ง

4) **เจ้าหน้าที่อื่น ๆ** หมายถึง บุคคลที่ผู้ประกอบการจ้างมาเพื่อทำหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากข้อ 1 ถึงข้อ 3 ได้แก่ นายตรวจ ผู้ปล่อยรถ (จัดคิว) ผู้จับเวลา นายท่า เป็นต้น

23. ค่าตอบแทนแรงงาน

หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการจ่ายให้แก่พนักงาน เป็นค่าตอบแทนในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยรายการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1) **ค่าจ้าง/เงินเดือน** หมายถึง เงินที่นายจ้างหรือสถานประกอบการจ่ายให้ลูกจ้างในระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2551 (ก่อนหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินสมทบกองทุนประกันสังคมในส่วนของลูกจ้างต้องจ่าย ค่าประกันชีวิต และรายการอื่นๆ ของลูกจ้าง) ตามข้อตกลงการจ้างแรงงาน โดยอาจจ่ายตามเงื่อนไขของระยะเวลา หรือจ่ายตามปริมาณงาน ทั้งนี้ ไม่รวมเบี้ยเลี้ยง เงินเปอร์เซ็นต์จากรายได้ ค่าตอบแทนอื่น ๆ และสวัสดิการ

2) **เบี้ยเลี้ยง** หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นรายวันให้พิเศษนอกเหนือจากค่าจ้าง/เงินเดือน

3) **เงินเปอร์เซ็นต์จากรายได้** หมายถึง เงินที่จ่ายให้ตามสัดส่วนจากยอดเงิน ค่าโดยสารรวม ค่าระวางสิ่งของ (ถ้ามี) ที่เก็บได้

4) **ค่าตอบแทนอื่น ๆ และสวัสดิการ** เช่น ค่าอาหาร ที่พัก เครื่องแต่งกาย โบนัส ค่าล่วงเวลา ค่าเล่าเรียน บุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเบี้ยประกันชีวิตพนักงาน และสวัสดิการอื่น ๆ ที่พนักงานได้รับเป็นต้น

5) **ค่าเบี้ยประชุม** หมายถึง เงินที่นายจ้างหรือสถานประกอบการ จ่ายให้กรรมการที่เป็นลูกจ้าง (พนักงาน) ของสถานประกอบการ ในระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2551 เมื่อมีการประชุมเกิดขึ้น (ไม่รวมเบี้ยประชุมที่จ่ายให้กรรมการซึ่งไม่ได้รับเงินเดือนจากสถานประกอบการ ให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ)

24. สินทรัพย์ถาวร

หมายถึง สินทรัพย์คงทนที่ผู้ประกอบการหรือหน่วยธุรกิจจัดหา จัดสร้าง หรือซื้อมาเพื่อใช้ใน ขบวนการผลิตสินค้าและให้บริการ ไม่รวมสินทรัพย์ที่ใช้ส่วนตัวและที่ใช้ในครัวเรือน (หากแยกไม่ได้ให้ดู วัตถุประสงค์หลักของการใช้งานเป็นสำคัญ) สินทรัพย์ถาวรเหล่านี้โดยทั่วไปจะต้องมีอายุใช้งานมากกว่า 1 ปี และมีมูลค่าสูงพอสมควร (มากกว่า 1,500 บาท) ซึ่งมูลค่าในที่นี้รวมค่าขนส่ง ค่าติดตั้งเพื่อให้สินทรัพย์นั้น ใช้งานได้

25. ค่าเสื่อมราคา

หมายถึง มูลค่าที่เสื่อมสิ้นไปของสินทรัพย์ถาวร ตามระยะเวลาการใช้งานในงวดบัญชี ปี 2551 โดยใช้หลักการบัญชีที่ผู้ประกอบการจัดทำขึ้นประจำปี 2551 หากผู้ประกอบการไม่ได้จัดทำบัญชีไว้ ให้นำ มูลค่าสินทรัพย์ที่ซื้อมา หาดด้วยอายุการใช้งานที่คาดหมายของสินทรัพย์ถาวรแต่ละรายการ

26. สิ่งก่อสร้าง

ได้แก่ อาคารสำนักงาน อาคารโรงงาน อาคารคลังสินค้า อาคารโรงเก็บยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่ง มูลค่าของสิ่งก่อสร้าง หมายถึง มูลค่าของการก่อสร้างซึ่งเริ่มตั้งแต่การออกแบบ การปรับพื้นที่ การวางรากฐาน โครงสร้างอาคาร จนถึงค่าตกแต่งทาสี ตกแต่งภายใน และส่วนตกแต่งชนิดที่ติดถาวรกับอาคาร แต่ไม่รวมค่า ที่ดินและเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ

27. เครื่องมือเครื่องใช้

ได้แก่ เครื่องมือซ่อม และบำรุงยานพาหนะ และเครื่องใช้สำนักงาน เช่น แอร์ ตู้เย็น พิมพ์ติด เครื่องถ่ายเอกสาร โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เอกสาร เป็นต้น

28. ยานพาหนะ

ได้แก่ ยานพาหนะทุกชนิด เช่น รถบรรทุก รถโดยสาร รถยนต์นั่ง (เฉพาะที่ใช้ในกิจการ)

29. อายุการใช้งานที่คาดหมาย

หมายถึง ช่วงเวลาที่สินทรัพย์ สามารถให้ผลผลิต หรือนำมาให้บริการได้ โดยทั่วไปรถยนต์โดยสาร ที่ให้บริการมีอยู่ทั้งรถเก่าและใหม่ ถ้าเคยทำการเปลี่ยนเครื่อง หรือยกเครื่องแล้ว ถือว่ารถยนต์คันนั้นสิ้นสุด อายุการใช้งานเพียงระยะเวลานั้น หลังจากนั้นจะต้องเริ่มคิดอายุการใช้งานของรถคันนั้นใหม่ การนับอายุการใช้งานสรุปได้ ดังนี้

1) ในกรณีที่รถคันนั้นไม่เคยยกเครื่อง หรือเปลี่ยนเครื่องเลย ให้เริ่มนับอายุการใช้งานตั้งแต่ซื้อมา ครั้งแรก จนกระทั่งถึงเวลาที่คาดว่าจะไม่สามารถนำรถออกวิ่งไปได้

2) ถ้ารถคันนั้นได้ทำการยกเครื่องหรือเปลี่ยนเครื่องแล้ว ให้เริ่มนับอายุการใช้งานตั้งแต่เมื่อมีการ ยกเครื่อง หรือเปลี่ยนเครื่องครั้งสุดท้าย จนถึงเวลาที่คาดว่าจะไม่สามารถนำรถไปใช้ได้ต่อไป

30. มูลค่าเพิ่ม (Value added)

ข้อมูลที่ได้ในการสำรวจการประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง พ.ศ. 2551 ครั้งนี้ ได้นำมาคำนวณและเสนอผลในรูปของมูลค่าเพิ่ม จากการประกอบกิจการ รายภาคด้วย ดังนี้

มูลค่าเพิ่ม = มูลค่าการผลิต - ค่าใช้จ่ายชั้นกลาง
โดยที่

มูลค่าการผลิต หมายถึง รายรับจากการประกอบการทั้งสิ้น
ยกเว้นรายได้จากการให้เช่าที่ดิน

ค่าใช้จ่ายชั้นกลาง หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการทั้งสิ้น ยกเว้น

- ค่ายกเครื่อง/เปลี่ยนเครื่อง
- ค่าทำตัวถังและสีใหม่ทั้งคัน
- ดอกเบี้ยจ่ายสถาบันการเงินนอกระบบ
- ค่าเช่าที่ดิน
- ค่าอาหารและเครื่องดื่มสำหรับคนโดยสาร
- เงินพิเศษจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ค่าภาษีรถยนต์ประจำปี
- ค่าภาษีที่ดินและโรงเรือน ค่าภาษีบำรุงท้องที่
- ค่าตรวจสอบสภาพรถ
- ค่าธรรมเนียมและภาษีอื่น ๆ